

Mehmanəli MƏMMƏDOV
pedaqoji elmlər namizədi, baş müəllim,
Elçin ƏHMƏDOV
pedaqoji elmlər namizədi, baş müəllim

GƏNCLƏRİN HƏRBI-VƏTƏNPƏRVƏRLİK TƏRBİYƏSİNDƏ KİTABXANALARIN ROLU

Məlum olduğu kimi, Azərbaycan Respublikasının prezidenti Heydər Əliyevin 29 iyul 1999-cu il tarixli "Dövlət gənclər siyasəti haqqında" fərmanına uyğun olaraq ölkəmizdə dövlət gənclər siyasətinin həyata keçirilməsi ilə bağlı tədbirlər planı işlənib hazırlanmışdır.

Fərmanla təsdiq olunmuş plan 9 əsas bölmədən ibarətdir. Tədbirlər planında ordu quruculuğu, hərbi-vətənpərvərlik tərbiyəsi, ördudan təxsis olunmuş gənclərin məşğulluğu ilə bağlı dövlət proqramının hazırlanıb həyata keçirilməsi və başqa məsələlər öz geniş əksini tapmışdır.

Azərbaycan Respublikasında dövlət gənclər siyasətinin həyata keçirilməsi ilə bağlı kitabxanaların qarşısında da mühüm vəzifələr durur. Belə ki, kitabxanalar müstəqil informasiya mərkəzi olub dövlətin ideologiyasını təbliğ etməklə yanaşı, həm də gənclərin hərbi-vətənpərvərlik tərbiyəsində mühüm rol oynayır. Professor A.Xələfovun qeyd etdiyi kimi, cəmiyyətdə mühüm sosial funksiyaları həyata keçirən kitabxanalar elmi-texniki tərəqqinin sürətləndirilməsində, insan amilinin formalaşmasında, ölkəmizin sosial və mədəni inkişafında yaxından iştirak etməli, böyük təbliğat-təşviqat və təşkilatçılıq işi aparmalıdır. Kitabxana işi dövrə, zamanla ayaqlaşmalı, həmişə rəngarəng və dinamik olmalıdır (1).

Məlumdur ki, böyüməkdə olan nəslin, xüsusilə yeniyetmə və gənclərin təlim-tərbiyəsi, əsl vətəndaş kimi formalaşması prosesi həmişə cəmiyyətin və dövlətin diqqət mərkəzində olmuşdur. Bu proses hazırda respublika prezidentinin də nəzarətindədir. Təsadüfi deyil ki, uşaqlar üçün keçirilən Novruz şənliyində iştirak edən prezident Heydər Əliyev öz çıxışında demişdir: "Bizim borcumuz gənclərə daha çox qayğı göstərməkdən, onların təhsil və tərbiyəsi

işini, yaşayış şəraitini daha da yaxşılaşdırmaqdan və gələcək nəsil üçün daha yaxşı həyat qurmaqdan ibarətdir" (2).

Sübhesiz ki, yeniyetmə və gənclərin müasir dövrün tələbləri səviyyəsində yetişdirilməsi işində digər tərbiyə ocaqları ilə yanaşı kitabxanalar da mühüm rol oynamalı, öz funksiyalarını bu vacib prinsiplər əsasında həyata keçirməlidirlər. Burada əsas məsələlərdən biri də gənclərin hərbi-vətənpərvərlik tərbiyəsinin təşkilidir.

Kitabxanalarda hərbi-vətənpərvərlik tərbiyəsinin məqsədi gənclərin qarşısında Vətəni qorumaq, onun müdafiəçisi olmaq tələbini qoyur. Bu gün torpaqlarımızın böyük bir hissəsi xain erməni qəsbkarlarının əlindədir. Odur ki, gənclərin torpaqlarımızın müdafiəçisinə istənilən səviyyədə hazır olması zəruridir. Çalışmaq lazımdır ki, yeniyetmə və gənclərimiz doğma yurda hədsiz məhəbbət ruhunda böyüsunlər: "Gənclərimiz milli ruhda tərbiyə olunmalıdırlar, bizim milli, mənəvi dəyərlərimizin əsasında tərbiyələnməlidirlər. Gənclərimiz bizim tariximizi yaxşı bilməlidirlər. Tariximizi yaxşı bilməyən gənc vətənpərvər ola bilməz"(3).

Kitabxanalarda hərbi-vətənpərvərlik tərbiyəsi yeniyetmə və gənclərimizdə doğma dilini və vətəninə sevmək, öz milli mədəniyyətini dərk etmək kimi mənəvi hisslərin oyanmasına və inkişafına müsbət təsir göstərir. Azərbaycan Respublikasının prezidenti Heydər Əliyev gənclərin birinci forumunda çıxış edərək hərbi-vətənpərvərlik tərbiyəsinə yüksək qiymət vermiş və onun bir çox tərkib hissələrini izah etmişdir. Buraya doğma dilimizi yaxşı bilmək, milli ordumuzda xidmət etmək, vətəni sevmək, milli dəyərlərimizə sadıq qalmaq, düşməne qarşı nifrət və b. daxildir.

Gəncləri vətənimizin azadlığı uğrunda mübarizəyə hazırlamaq, milli ordumuza mənəvi və maddi köməklik göstərmək bu günkü tərbiyə işində fəaliyyətimizin əsas istiqamətini təşkil etməlidir. Məktəblər kitabxanalarla əlaqəli işləməli, şagirdlərdə hərbi xidmətə, hərbi əlmə maraq oyatmalı, onları müstəqil Azərbaycan dövlətinin atributları – himni, herbi, bayrağı ilə tanış etməli, bunların müqəddəslik ideyası yeniyetmə oxucuya öyrədilməlidir. Gənclər himnimizi öz-bər bilməli və onun üstündə köklənməlidirlər.

Kitabxanalarda gənclərin hərbi-vətənpərvərlik tərbiyəsi prosesində ən güclü amillərdən biri canlı nümunələrdir. Bu cəhətdən kitabxanalar geniş imkanlara malikdirlər. Hərbi-vətənpərvərliyə dair kitabların yeniyetmə və gənclər arasında təbliği, kitab sərgiləri, oxucu konfransları, kitab müzakirələri, hərbi şərəf guşələri, müharibə vətənpərvərlik

gəncləri ilə görüşlər və s. kimi tədbirlərin müstəsna əhəmiyyəti vardır. Kitabxanaçı bədnam düşmənlərə qarşı igidliklə vuruşan qəhrəmanın xümsalında torpağın müqəddəsliyini gənclərə aşılmalıdır. "İgid ölür, adı qalar" fikrini gənclərə çatdırmaq üçün kitabxanaya tarixi keçmişimizə müraciət etmək ehtiyacı yoxdur. Çünki müasir gənclərdən zorla cəlb edildiyimiz Qarabağ savaşında şəhid olanlar az deyildir. Bu şəhidlərin adlarını əbədiləşdirmək üçün son illərdə bir sıra mədəni-maarif obyektlərimiz onların adı daşıyır. Bu ənənə orta məktəblərdə daha geniş yayılmışdır. Respublikamızda 40-a qədər gənclər kitabxanasının olduğunu nəzərə alsaq, mövcud ənənənin bu kitabxanalarda da tətbiqi məqsədəuyğun olar. Bu, mövcud realığın tələbi olmaqla yanaşı, həm də respublika prezidentinin tələbidir: "Orduda, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrində xidmət edən hər bir kəs cəmiyyətimizin ən hörmətli, ən mötəbər adamı olmalıdır"(4).

Kitabxanalarda hərbi-vətənpərvərliyə dair ədəbiyyatın təbliği geniş yayılmış formalardandır. Bu cəhətdən C.Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanasının fəaliyyəti təqdirəlayiqdir. Bu məqsədlə kitabxanada vaxtaşırı hərbi kitab həftəsi, kitab aylığı keçirilir və il ərzində 2-3 dəfə təkrar edilir. Gənclərin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsi ilə əlaqədar keçirilən bu tədbirlərdə milli və ümumbəşəri dəyərlər əsas götürülür, milli vətənpərvərliklə hərbi vətənpərvərlik əlaqələndirilir və bunun əsasında orduda xidmət etmək kimi şərəfli bir vəzifə qoyulur. Ancaq təəssüflər olsun ki, son illərdə kitabxanalarımıza hərbi vətənpərvərliyə dair çox nadir hallarda kitablar və əyani vəsaitlər daxil olur. Baxmayaraq ki, hərbi-vətənpərvərlik və qəhrəmanlıq mövzularında kitablara və plakatlara böyük ehtiyac vardır.

Respublika Gənclər Kitabxanasının 1996-cı ildə Cəlilabad rayonunda keçirildiyi zona müşavirəsi də hərbi-vətənpərvərlik tərbiyəsinə həsr olunmuşdu. Müşavirədə Salyan, Biləsuvar, Lənkəran, Masallı, Astara rayon gənclər təşkilatı və hərbi komissarlığının nümayəndələri iştirak etmiş, 10-a qədər maraqlı məruzə dinlənilmiş, konkret tövsiyələr verilmişdir. Sabirabad rayonunda da belə bir tədbirin keçirilməsi planlaşdırılıb. Ancaq maliyyə çətinlikləri üzündən ləngiyir.

Hazırda respublikamızın bütün kitabxanaları, o cümlədən gənclərlə məşğul olan başqa təşkilatlar gənclərin hərbi-vətənpərvərlik tərbiyəsinə günün tələbləri səviyyəsində qurmalı, hörmətli prezidentimizin bu sahədəki əvəzedilməz xidmətlərini təbliğ etməli və öz iş planlarını bu istiqamətdə müəyyənləşdirməlidirlər. Burada əsas məqsəd yeniyetmə və gəncləri xalqı, vətəni sevmək ruhunda tərbiyə

etmək, onların vətənpərvər, kamil bir şəxsiyyət kimi yetişməsinə xidmət etmək olmalıdır. Bu prinsip, həmçinin ölkə başçısının 2001-ci ilin fevralında respublika gəncləri gününə həsr olunmuş toplantıdakı nitqindən irəli gələn vəzifələrin yerinə yetirilməsi baxımından da zəruridir: "İndi Azərbaycanın müstəqil dövlət kimi yaşadığı zamanda vətənpərvərlik hər bir insanın, xüsusən hər bir gəncin ən ümdə borcu, vəzifəsidir... Mən bunu deyərək bildirmək istəyirəm ki, bütün təhsil ocaqlarında, gənclərlə məşğul olan bütün təşkilatlarda vətənpərvərlik hissini aşılması, vətənpərvərlik hissini hər bir gəncin qəlbində olması üçün lazımi tədbirlər görmək lazımdır". Bu tələb cləcə də hamımızın əsas vəzifəsi olmalı və bunun üçün mövcud imkanlardan maksimum dərəcədə istifadə edilməlidir.

ƏDƏBİYYAT

1. Xələfov A.A. *Azərbaycanda kitabxanaçılıq təhsilinin inkişafı*. –B.: Maarif, 1997.- S.3.
2. *Azərbaycan Respublikasının prezidenti Heydər Əliyevin "Güllüstan" sarayında uşaqlar üçün keçirilən Novruz bayramında çıxışı*// *Respublika*. - 1997.- 26 mart.
3. *Əliyev H. Hər bir Azərbaycan gənci müstəqil dövlətimizin fəal qurucusu olmalıdır*// *Azərbaycan*. - 1996.- 2 fevral.
4. *Azərbaycan müəllimi*. – 1998. – 5 fevral.
5. *Respublika*. – 2001. – 3 fevral.

M.A. МАМЕДОВ, Э.Ю. АХМЕДОВ

Роль библиотек в военно-патриотическом воспитании молодежи

Резюме

Известно, что Президент Республики Азербайджана Г.А.Алиев 29 июля 1999 года подписал Указ «О государственной молодежной политике».

В этом Указе особенно акцентировано значение военно-патриотического воспитания, как важного фактора духовных и моральных ценностей нации.

В связи с этим, Республиканская юношеская библиотека принимает тесное участие в военно-патриотическом воспитании молодежи, как важного направления государственной политики.